

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
3501322-1042505-ZJCN

Bijlage(n)

-

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 25 januari 2023
Betreft Reisverslag werkbezoeken Saba - Sint Maarten -
Curaçao 18 - 22 december 2022

Geachte voorzitter,

Van 18 tot 20 december jl. heb ik een bezoek gebracht aan het eiland Saba in het kader van aanbidding van excuses voor het handelen van de Nederlandse staat in het slavernijverleden in Suriname en in het Caribisch deel van het koninkrijk namens het kabinet. De minister van VWS heeft in dit kader Sint Maarten aangedaan.

Aansluitend op de programma's in het kader van de excuses voor het slavernijverleden hebben de minister en ik (kennismaking)bezoeken gebracht op het terrein van de zorg op Saba, Sint Maarten en Curaçao. Met deze brief breng ik, mede namens de minister van VWS, verslag uit van onze werkbezoeken en ontmoetingen.

Op 20 december heb ik op Sint Maarten een werkbezoek afgelegd bij het ziekenhuis en tevens een ontmoeting gehad de minister belast met volksgezondheid. Bij het werkbezoek en ontmoeting met de minister werd ik vergezeld door de minister van VWS die op Sint Maarten was als vertegenwoordiging van het kabinet in verband met de aanbidding van excuses voor het slavernijverleden. Op 20 en 21 december heb ik het eiland Curaçao bezocht en aldaar een aantal werkbezoeken, ontmoeting met gezagsdragers afgelegd. Hierbij werd ik ook vergezeld door de minister van VWS.

Saba

Op Saba heb ik een aantal gesprekken gevoerd met gezagsdragers, leden van de eilandsraad van het eiland en cliënten behorende tot de kring van verzekerden voor zorg bij de programmadirectie Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (ZJCN) van het ministerie van VWS, alsook werkbezoeken afgelegd bij zorginstellingen en faciliteiten voor de jeugd op het eiland. Op 18 december heb een gesprek gehad met een afvaardiging van het bestuurscollege (BC) van het Openbaar Lichaam Saba. Met het BC heb ik gesproken over de initiatieven die VWS de afgelopen jaren heeft ontplooid op Saba.

We hebben stil gestaan bij de verbeteringen die ZJCN samen met alle betrokken partijen organiseert om de medische uitzendingen te optimaliseren. Onder anderen het pilotprogramma "directe verwijzingen" voor 2de lijn zorg buiten Saba. De afvaardiging wees mij op de zorgen die bij een deel van de bevolking van Saba bestaat over verwijzingen voor zorg in het buitenland. Mijn voornemen om tijdens mijn aanwezigheid op het eiland direct in gesprek te gaan met een aantal verzekerden van de ZJCN om hun ervaringen te horen is bij het BC goed gevallen.

Aangegeven werd dat de verzekerden blij zijn hun belevingen met mij te kunnen delen.

Kenmerk

3501322-1042505-ZJCN

Op 19 december heb ik een bezoek gebracht bij de zorginstelling Saba Cares Foundation. Ik ben zeer onder de indruk van wat er allemaal de afgelopen jaren is gebeurd. De ervaringen tot nu toe met betrekking tot het pilotprogramma directe verwijzingen voor 2de lijn zorg buiten Saba was een van de voornaamste onderwerpen tijdens de ontmoeting met de directie van de instelling. Voornamelijk de noodzaak voor het verbeteren van de communicatie richting de patiënten en het belang van de rol van de huisartsen daarbij. Verbeteren van de samenwerking met het Sint Maarten Medical Center (SMMC). Ook hebben wij gesproken over het belang voor verbetering van de e-health services en van visiterende specialisten op het eiland, de zogenaamde omgekeerde medische uitzending. De directie van de instelling heeft ook een toelichting gegeven over hun ervaringen met betrekking tot de coöperatie van regionale ziekenhuizen, de Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA). Dit in verband met het feit dat zij recentelijk zijn toegelaten zijn tot het bestuur van de coöperatie. De directie heeft ook een toelichting gegeven omtrent de voorbereidingen voor de nieuwbouw van het verpleeghuis. Hierna werd ik door het ziekenhuis en verpleeghuis rondgeleid en kans heb ik de kans gekregen een aantal personeelsleden te spreken.

Na het bezoek bij Saba Cares Foundation heb een bezoek gebracht aan het Cruyff-court en aan de Saba Educational Foundation. Hier had ik de gelegenheid bij te praten met de gedeputeerde belast met sport, Rolando Wilson die mij hierna het nieuwe sportplan van Openbaar Lichaam Saba aanbood. Bij de Saba Educational Foundation heb ik met de jeugdprofessionals van de ZJCN gesproken over de problematiek van de jeugd 13+ en de noodzaak tot het verbeteren van de naschoolse activiteiten. Onder anderen het zogenaamd jogg- en gezonde schoolprogramma.

Belangrijk onderdeel van mijn bezoek aan Saba was een gesprek met een aantal cliënten van ZJCN over hun belevingen met betrekking tot medische uitzendingen naar bestemmingen buiten Saba, de dienstverlening van ZJCN, van Saba Cares en het SMMC. Naast positieve geluiden, uitten de cliënten ook hun zorgen over de dienstverlening rondom de organisatie van de medische uitzendingen en de bestemmingen voor zorg buiten Saba. Daar zouden de cliënten als verzekerden meer keuze in willen hebben, vooral meer ruimte om voor vervolgafspraken makkelijker naar de dezelfde behandelende specialist te mogen terugkeren.

Wachttijden voor afspraken en de communicatie hieromtrent kan in de ogen van de cliënten waarmee ik heb gesproken ook beter. Inzet van, naar de mening van de cliënten, te kleine vliegtuigen voor luchtvervoer tussen Saba en Sint Maarten en de problematiek van punctualiteit van de luchtvaartmaatschappij Winair zijn tijdens het gesprek ook aan de orde gekomen. In lijn met mijn brief aan uw Kamer van 28 november heb ik ook aan de cliënten van ZJCN uitgelegd hoe ik werk aan het oplossen van deze problemen.

Met de leden van de eilandsraad van het Openbaar Lichaam Saba heb ik een constructief gesprek mogen voeren over de zorgen die bij een aantal raadsleden bestaat over de uitvoering van de zorg. Door de raadsleden werd de noodzaak tot het verbeteren van de communicatie omtrent de zorgverzekering in het algemeen, maar in het bijzonder de medische uitzendingen wederom aangegeven. Ook hier kwam de problematiek van de chartervluchten aan de orde. Een verzoek werd aan de programmadirectie ZJCN gedaan om naar de mogelijkheden voor een andere mix van inzet van de chartervluchten te kijken en de mogelijkheden bekijken om wederom (meer) van de diensten van Winair te gebruiken. De raadsleden uitten hun waardering voor de inzet van VWS om te komen tot een nieuw verpleeghuis.

Op 20 december heb ik een gesprek gevoerd met Dave Levenstone, presentator van radioprogramma's op Saba en organisator van een protestactie op Saba omtrent de dienstverlening van de ZJCN bij medische uitzendingen en zorg op het eiland. De heer Levenstone heeft mij aangegeven persoonlijk goede ervaringen te hebben met de dienstverlening van de ZJCN, maar hoort hij bij de mensen ook veel problemen. Die zouden opgelost moeten worden. Naar zijn mening wordt op het gebied van dienstverlening van de ZJCN ook teveel op "Bonaire" besloten. In dit gesprek heb ik onder andere aangegeven dat ik verwacht dat de pilot directe verwijzingen een groot deel van de klachten zal oplossen. Ik heb het gesprek als constructief en open van aard ervaren. Het gesprek werd ook afgesloten met een live interview via zijn Facebook-pagina.

Kenmerk

3501322-1042505-ZJCN

Sint Maarten

De bedoeling was dat ik op 20 december in de vroege ochtend naar Sint Maarten zou reizen. Echter, door logistieke omstandigheden werd onze vlucht vertraagd waardoor een gepland bezoek door mij bij het bejaarden en verzorgingstehuis van Sint Maarten, Wit-Gelekruis, niet door kon gaan. De minister heeft dit bezoek zonder mij afgelegd en gesproken met de directie over het werk van de organisatie op het eiland. Er werd stil gestaan bij de dienstverlening voor de verzekerden van de ZJCN afkomstig van Saba en Sint Eustatius. Ook is gesproken over de mogelijkheden van kennisoverdracht en samenwerking met Nederlandse instellingen.

De minister en ik werden bij het ziekenhuis Sint Maarten Medical Center (SMMC) ontvangen door een brede delegatie van de directie en medische staf. Een van de belangrijkste onderwerpen die werd besproken was het pilotprogramma directe verwijzingen vanuit Saba en Sint Eustatius naar het SMMC.

Hierbij werd aandacht gevraagd voor het verbeteren van de dienstverlening door SMMC ten behoeve van patiënten uit Saba en Sint Eustatius. Het bestuur van het ziekenhuis heeft ook een toelichting gegeven van de rol van de 'international patient office' bij het organiseren van afspraken bij de vrije verwijzing van patiënten vanuit Saba en Sint Eustatius. Ook de samenwerking bij het opzetten van mogelijkheden voor peritoneaal dialyse op Sint Eustatius is aan de orde gekomen. Ook werd stilgestaan bij de belangrijke rol van SMMC in het kader van de Dutch Caribbean Hospital Alliance. Het bestuur van het SMMC heeft dankbaarheid uitgesproken over steun van VWS tijdens de covid-crisis alsmede voor de recente financiële bijdrage ten behoeve van de nieuwbouw van het ziekenhuis. Het bezoek werd afgesloten met een rondleiding door het ziekenhuis en bij het nieuwbouwgedeelte. VWS waardeert de goede samenwerking met SMMC.

Na het bezoek bij het SMMC vond er een ontmoeting plaats met de minister belast met Volksgezondheid, Sociale zaken en Arbeid van Sint Maarten, Omar Ottley. Hij sprak nogmaals zijn dank uit voor de steun die VWS heeft gegeven tijdens de covid-crisis. Ook hebben wij stilgestaan bij de samenwerking op het gebied van geestelijke gezondheidszorg. Aan het VWS werd steun gevraagd voor het helpen bij opstellen van wetgeving, welke is toegezegd. Prioriteit daarbij is het gezamenlijk optrekken met de CAS-landen om de krankzinnigenwet te moderniseren. Voortgang voor wat betreft de zogenaamde "General Health Insurance" is ook aan de orde gekomen. De minister gaf hierbij aan dat de wetgeving hiervoor gereed is en dat in de tweede kwartaal van 2023 de wet aan het parlement van het eiland voorgelegd zal worden. De stand van zaken nieuwbouw van het SMMC, het opzetten van een regionale hub in het kader van de implementatie van de WHO International Health Regulations (IHR) en het deelnemen van Sint Maarten bij gezamenlijk inkoop van dure medicijnen in koninkrijksverband waren ook onderwerpen die tijdens de ontmoeting werden besproken. De ontmoeting werd afgesloten met de waardering van minister Ottley namens het land Sint Maarten voor de goede samenwerking in vierlandenverband.

Curaçao

Kenmerk

3501322-1042505-ZJCN

Het werkbezoek aan de eilanden werd op 20 december voortgezet met een reis naar Curaçao. In de avonduren vond een constructieve ontmoeting plaats met de minister van Gezondheid, Natuur en Milieu, Dorothy Pietersz-Janga. De minister sprak haar waardering uit voor de vierlandensamenwerking met VWS. Curaçao zal de jaarlijkse bestuurlijke vierlandenoverleg in 2023 hosten. Een van de agendapunten bij het gesprek was het opzetten van de regionale IHR-hub. Ook werd uitgebreid gesproken over het belang van preventieve gezondheidszorg, een beleidsterrein waarin de regering van Curaçao de komende jaren meer aandacht zal gaan besteden. Minister Pietersz-Janga gaf aan positiever te zijn geworden over het vinden van een oplossing van de problemen bij het Curaçao Medical Center (CMC), waarbij in zekere zin gebruik gemaakt zal worden van de adviezen van het NZa. Ook werd de mogelijkheid besproken dat ook de CAS landen aan ZonMw programma's mee kunnen doen.

Op 21 december heb ik samen met de minister van VWS een bezoek gebracht aan het grootste ziekenhuisinstelling van Curaçao, het CMC. Onze delegatie heeft een rondleiding door het ziekenhuis gekregen, waar met name afdelingen werden bezocht waar patiënten van de BES-eilanden naar toe gaan. Ook het bestuur van het ziekenhuis heeft dankbaarheid jegens het VWS uitgesproken voor alle steun die gegeven is tijdens de covid-crisis. Er werd een toelichting gegeven over de financiële problematiek. In dit kader is gesproken over de NZa advisering. De minister VWS en ik hebben aangegeven bereid te zijn mee te helpen aan mogelijke oplossingen, met name met technische ondersteuning. Ook hebben wij stilgestaan bij de samenwerking van het CMC met de DCHA. Het bestuur van het ziekenhuis is hier positief over. Samenwerking is naar inzien van het bestuur echt nodig om hoogwaardige ziekenhuiszorg in de regio te houden en om het aantal medische uitzendingen terug te dringen.

Na ons werkbezoek bij het CMC volgde een audiëntie bij de gouverneur van het land Curaçao, mevrouw Lucille George-Wout.

Na audiëntie bij de gouverneur vond er een ontmoeting plaats met het bestuur van de coöperatie van samenwerkende ziekenhuizen, Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA). Hierbij kregen wij een uitgebreide toelichting over de stand van zaken rond de oprichting van de coöperatie. De samenwerking tussen de ziekenhuizen verloopt voorspoedig. Inmiddels zijn de ziekenhuisinstellingen van Saba en Sint Eustatius bij DCHA aangesloten. Verwacht wordt dat het Advent Ziekenhuis van Curaçao op termijn ook bij de DCHA zal aansluiten. De verwachting is dat het aantal medische uitzendingen buiten het Koninkrijk met de oprichting van de DCHA op termijn kan worden verminderd. Het belang van een up to date ICT infrastructuur voor samenwerking werd besproken alsook de kansen die e-health toepassingen bieden.

Aan het einde van mijn werkbezoek aan Curaçao hebben de minister van VWS en ik een bezoek gebracht aan het Sentro Deportivo Korsou. In dit stadion wordt de basis gelegd voor veel Curaçaose atleten. Van de voormalig koninkrijk-atleet, Carmin Douglas hebben wij uitgebreid uitleg gekregen van programma's voor het stimuleren van de jeugd om te sporten, maar ook sportprogramma's in samenwerking met lokale scholen. Er wordt hard gewerkt om met stimuleren van een sportcultuur om kinderen gezond op te laten groeien. De minister en ik hebben beiden onze grote waardering uitgesproken aan de vrijwilligers die dit mogelijk maken.

Gezien het feit dat ik op 21 december in de avonduren naar Nederland ben teruggevlogen, heeft de minister VWS de werkbezoeken die op 22 december gepland stonden afgelegd. Deze waren:

Kenmerk

3501322-1042505-ZJCN

Bezoek aan het Antillean Advent Hospital (Advent ziekenhuis) waar de het bestuur en een aantal leden medische staf een presentatie heeft gegeven over de werkzaamheden in de instelling.

Besproken werd dat het van groot belang is dat het CMC en het Advent ziekenhuis verder het gesprek aangaan over samenwerking.

Hierna volgde een bezoek aan de Capriles Kliniek/GGZ Curaçao. Hier werd een door het bestuur en de medische staf een presentatie gegeven van het werk van Capriles, waarbij ook stil werd gestaan bij de zorg die Capriles levert aan Mental Health Caribbean en patiënten van de BES-eilanden. Het belang werd besproken van samenwerking in het Caribisch gebied en de recent opgerichte Dutch Caribbean Mental Health Alliance en stil gestaan bij de exercitie om nieuwe wetgeving voor de verschillende landen in Caribisch gebied op te stellen en daarbij afstemming te zoeken. Ook de recentelijk toegezegde subsidie van ZonMW aan Capriles voor onderzoek op Curaçao en Bonaire is besproken. Het bezoek werd afgerond met een rondleiding op de short- en long-stay afdelingen.

Ik kijk terug op een constructief bezoek en zal de Kamer blijven informeren over voortgang van een aantal zaken die in deze brief aan de orde zijn gekomen.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen